

Література:

1. Горрансон Б. Составные элементы национальной миграционной политики / Б. Горрансон // Миграция и миграционная политика: материалы семинара, Москва, 13–17 июля 2012 г. – М.: MOM, 2012. – С. 42–46.
2. Ивахнюк И.В. Международная трудовая миграция: учеб. пособ. / И.В. Ивахнюк. – М.: ТЕИС, 2005. – 288 с.
3. Мармора Л. Миграция в контексте социально-экономической политики / Л. Мармора // Миграция и миграционная политика: материалы семинара, Москва, 13–17 июля 2012 г. – М.: MOM, 2012. – С. 37–41.
4. Моисеенко В.М. Некоторые вопросы управления миграционными процессами населения / В.М. Моисеенко // Вопросы теории и политики народонаселения. – М.: Статистика, 1970. – С. 130–140.
5. Рыбаковский Л.Л. Миграционная политика России: теория и практика / Л.Л. Рыбаковский // Современные проблемы миграции в России: материалы общероссийской научной конференции, 11–13 ноября 2008 г. – М., 2008. – 90 с.
6. Хомра О. Миграція населення: питання теорії, методики дослідження / О. Хомра. – К.: Наук. думка, 1999. – 146 с.
7. Хорев Б.С. Региональная политика в СССР: экономически-географический подход / Б.С. Хорев. – М.: Мысль, 1989. – 283 с.

Горбей Лариса Іванівна, начальник відділу моніторингу видатків місцевих бюджетів ГУДКСУ в Тернопільській обл.

ОБСЛУГОВУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Існування будь-якої демократичної, правової держави і громадянського суспільства, як і процеси європейської інтеграції, передбачають створення ефективної децентралізованої системи публічної влади, яка б ґрунтувалася на верховенстві права, народовладді, визнанні людини найвищою соціальною цінністю. Важливо забезпечити на кожному етапі розвитку суспільства створення такої системи державного та місцевого управління, яка б забезпечувала належний рівень добробуту населення країни.

З 05.03.2015 набув чинності Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015

№ 157-VIII. Закон став наступним кроком на шляху до децентралізації влади, про яку було анонсовано ще в 2014 р. Перші кроки в питаннях децентралізації були здійснені Верховною Радою України в грудні 2014 р. Тоді були прийняті зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України і запроваджено фінансову децентралізацію. Так, Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 28.12.2014 № 79-VIII став відповідним пунктом для стимулювання громад до об'єднання та формування спроможних територіальних громад через механізм переходу бюджетів об'єднаних

громад на прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Як результат об'єднання, такі громади наділені повноваженнями, рівнозначними повноваженням міст обласного значення. Натомість територіальні громади, які не взяли участі в об'єднанні, залишаються осторонь цих процесів та позбавлені права на виконання делегованих державою повноважень органам місцевого самоврядування в селах, селищах, містах районного значення, що не об'єдналися.

Результат об'єднання територіальних громад став запорукою переходу місцевого самоврядування в Україні на новий рівень. Загальні принципи та умови об'єднання, а також відносини що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст визначені Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII [1]. Крім цього, Закон визначає порядок утворення об'єднаної територіальної громади та порядок діяльності органів місцевого самоврядування в об'єднаній територіальній громаді до формування нових органів. Крім іншого, в Законі врегульовуються питання правонаступництва, управління об'єктами комунальної власності, формування бюджету, форми державної підтримки, зокрема фінансової.

Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII в Тернопільській області за період з червня по серпень 2015 р. прийняли рішення про об'єднання 166 сільських та селищних рад. Всього утворено 26 об'єднаних територіальних громад.

Повноваження сільських, селищних, міських рад, сільських, селищних, міських голів, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, завершилися в день набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою. Таке завершення повноважень в Тернопільській області відбулося в листопаді–грудні 2015 р. з моменту перших сесій об'єднаних територіальних громад і оголошення на них результатів виборів.

Згідно норм Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», об'єднана територіальна громада є правонаступником усього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, із дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою [1]. Крім цього, відповідно до вимог Закону, бюджети територіальних громад, що об'єдналися, виконувалися та обслуговувалися органами Казначейства області окремо до закінчення 2015 бюджетного року з урахуванням установлених особливостей.

Багато запитань щодо забезпечення обслуговування об'єднаних територіальних громад в подальшому відпало після прийняття Верховною Радою України 25 грудня 2015 р. Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 925-VIII щодо особливостей державної реєстрації органів місцевого самоврядування як юридичних осіб». Законом зокрема встановлено, що із дня набуття повноважень сільською, селищною,

міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою, здійснюється реорганізація відповідних юридичних осіб – сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, і розміщених поза адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, шляхом їх приєднання до юридичної особи – сільської, селищної, міської ради, розміщеної в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади [2]. Після завершення реорганізації юридичні особи – сільські, селищні, міські ради припиняють існування.

Під час проведення реорганізації юридичних осіб – сільських, селищних, міських рад та їхніх виконавчих комітетів повноваження з управління справами таких юридичних осіб здійснює сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою. До завершення періоду окремого виконання бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, функції головних розпорядників, розпорядників бюджетних коштів територіальних громад, що об'єдналися, продовжують здійснювати відповідні бюджетні установи в особі сільського, селищного, міського голови, обраного об'єднаною територіальною громадою, інших керівників бюджетних установ. Як стверджують посадові особи об'єднаних територіальних громад, особливо важливою для них була норма Закону України від 25 грудня 2015 р., яка регламентувала норму внесення змін до рішень про місцеві бюджети. Так, Законом установлено, що сільська, селищна, міська рада, обрана об'єднаною територіальною

громадою, може вносити зміни до рішень про місцеві бюджети, прийняті сільськими, селищними, міськими радами, обраними територіальними громадами, що об'єдналися. Завдяки цій нормі новообрані територіальні громади внесли зміни до рішень про місцеві бюджети, забезпечили тим самим виплату заробітної плати та оплати інших захищених видатків бюджетів.

Залишки коштів, що утворилися на кінець 2015 р. бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, були перераховані органами Казначейства відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» до бюджетів об'єднаних територіальних громад на підставі платіжних доручень за підписами сільських, селищних, міських голів, обраних об'єднаними територіальними громадами.

З початком бюджетного 2016 р. виникла необхідність відкриття рахунків для зарахування надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад. Відкриття рахунків для зарахування надходжень згідно із переліком видів надходжень та рівнів бюджетів було здійснено Головним управлінням Державної казначейської служби України у Тернопільській області згідно з Порядком відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2012 № 758. Нові рахунки функціонують з 5 січня 2016 р., а рахунки по громадах, які увійшли до складу об'єднаних територіальних громад – закриті.

Так, станом на 22.01.2016 в Тернопільській області усіма 26 об'єднаними

територіальними громадами прийняті рішення Про затвердження бюджетів на 2016 р., а до органів Казначейства подані всі необхідні документи для обслуговування, яке забезпечено в повному обсязі.

Вважаємо, що буде не зайвим зазначити наявність окремих проблемних питань в об'єднаних територіальних громадах, а це зокрема і проблеми планування та здійснення видатків, враховуючи неповністю вирішені питання пов'язані із створенням та реєстрацією виконавчих органів місцевого самоврядування (відділів освіти, охорони здоров'я, фінансових органів, тощо). Окремі об'єднані територіальні громади беруть на себе відповідальність та забезпечують функціонування бюджетних установ освіти та охорони здоров'я самостійно, інші – не створивши органів управління приймають рішення та передають отримані з державного бюджету освітню та медичну субвенції до районних бюджетів в по-

рядку визначеному Бюджетним кодексом України, які в свою чергу забезпечують утримання цих закладів.

Очевидно, що сьогодні повноцінно запрацювати об'єднанні територіальні громади не можуть. Це певною мірою і обумовлено низькою громадянською позицією українців відносно організації місцевого самоврядування. Питання, пов'язані з функціонуванням об'єднаних територіальних громад зараз перебувають в центрі досліджень провідних науковців у сфері державних та місцевих фінансів, а також практиків. Однак вважаємо, що головною метою влади повинен бути добробут її громадян, що і являється багатством країни. Саме тому, вирішення проблем функціонування об'єднаних територіальних громад в Україні, зокрема і щодо їх казначейського обслуговування – це пріоритетний напрямок розвитку нашої держави для підвищення соціального статусу і благополуччя населення країни.

Література:

1. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо особливостей державної реєстрації органів місцевого самоврядування як юридичних осіб» від 25.12.2015 № 925-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/925-19>.

Вишньовська Катерина Сергіївна, *головний спеціаліст управління організаційно-виконавчої роботи Тернопільської міської ради*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Функціонування та розвиток місцевого самоврядування значною мірою залежить від наявності в розпорядженні органів місцевого самовряду-